

A francia köztársaságielnök- választási kampány legfrissebb állása

2017. április 18.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Jóváhagyta:

I. Vezetői összefoglaló

Míg ez idáig Emmanuel Macronnak és Marine Le Pennek volt a legnagyobb esélye a francia köztársaságielnök-választás első fordulójának megnyerésére, addig az elmúlt hetekben további két jelölt is felzárkózott a két legnépszerűbb aspiráns mögé. Egyrészt a január végén korrupciós botrányba került François Fillon egyes közvélemény-kutatások alapján stabilan őrzi a harmadik helyét, sőt, kis mértékben még növelte is választói bázisát, miközben Macron és Le Pen támogatottsága csökkent. Másrészt Jean-Luc Mélenchon 6 százalékponttal tudta növelni népszerűségét, így 18%-kal a negyedik (közvélemény-kutatástól függően a harmadik) helyre jött fel, nem sokkal elmaradva a két legnépszerűbb jelölttől. Az eddigi választások legnagyobb vesztese minden bizonnyal Benoît Hamon - és a Szocialista Párt, - aki a közvélemény-kutatásokban a lélektani, 10%-os támogatottsági szint alá esett, ráadásul több neves szocialista politikus is elfordult tőle annak érdekében, hogy Emmanuel Macront támogassa.

Ugyanakkor érdekes tendencia figyelhető meg a fiatalok pártpreferenciáiban. Az Elabe Intézet által készített felmérés szerint a fiatalok (18 - 24 éves korosztály) 28%-a fejezte ki támogatását a szélsőbaloldali Jean-Luc Mélenchon irányába, illetve a Nemzeti Front jelöltjének, Marine Le Pennek az IFOP intézet szerint hozzávetőlegesen 27% és 30% körül alakul a fiatalok általi támogatottsága. A leginkább támogatott jelöltek jól mutatják, hogy ezen korosztály nagy része nem támogatja a jelenlegi politikai berendezkedést, amit Gérard Mauger a CNRS (a Francia Tudományos Akadémia) emeritus kutatója is kihangsúlyoz. Véleménye szerint azonban a Nemzeti Front fiatalok körében tapasztalható népszerűsége inkább egy rendszer- és elitellenességre vezethető vissza, semmint ideológiai (konzervatív) pálfordulásra. A fiatalok nagy része ugyanis teljesen elutasító a jelenlegi politikai rendszerrel és szereplőkkel szemben. Míg Jean-Luc Mélenchonnak radikális, de innovatív programjával és kampány megoldásaival sikerült a fiatalabb választókat megszólítani, ugyanis nemcsak Franciaország szuverenitásáért áll ki, hanem olyan ökológiai vagy növekedés ellenes elméleteket is felvállal, amit több fiatal konzervatív mozgalom és értelmiségi is a zászlajára tűzött.

Egyes előrejelzők nem feltétlenül a közvélemény-kutatók megoldásait használják az elnökválasztások eredményének megbecsülésére, hanem a kérdőíves adatok helyett már a modern, big-data megoldásokra helyezik a hangsúlyt. Stratégiájuk Donald Trump győzelmére épül, mely során a republikánus elnökjelölt a negatív kommentek 79%-át kapta, végül mégis megválasztották elnöknek. A kanadai Filteris vállalat az egyes jelöltek közösségi média oldalainak látogatottságát és azok idézettségét méri, majd ezek alapján elemzi a lehetséges győztest. Jérôme Coutard, a vállalat alapítója szerint a negatív kommentek épp ellenkező hatást váltottak ki a választók körében. Így azt gondolja, hogy a negatív véleményekre alapozva François Fillon „nagy eséllyel” indul a győzelemért.

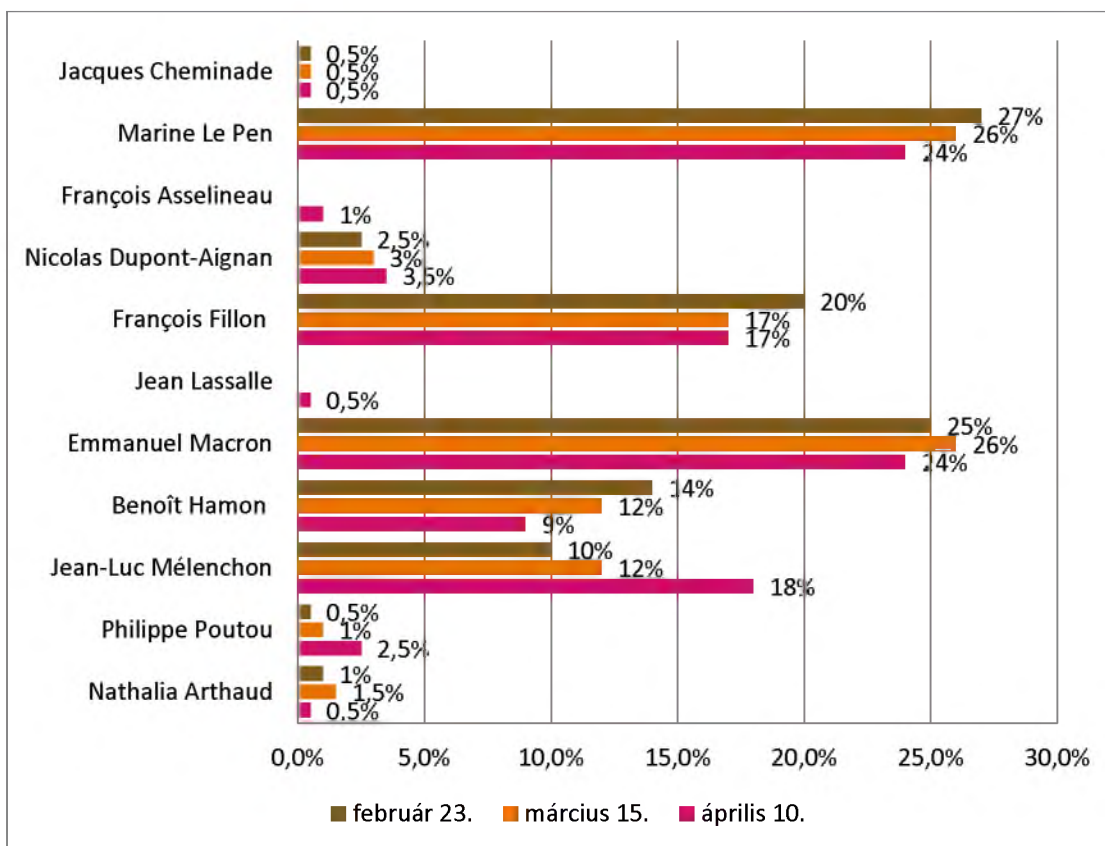
A közvélemény-kutatók szerint a választások *négyesélyessé* válásával szinte megjósolhatatlan, hogy melyik két köztársaságielnök-jelölt jut be a második fordulóba, amelyre egy erős kampánnyal akár François Fillonnak és akár Jean-Luc Mélenchonnak is esélye lehet. Nem véletlen, hogy mindkét jelölt intenzív kampányba kezdett. A jelenlegi helyzetet ugyanakkor tovább árnyalja az is, hogy semelyik korábbi köztársaságielnök-választás során nem volt ilyen *magas a bizonytalan, illetve a távol maradó* választók aránya.

II. A közvélemény-kutatások alakulása márciusban és áprilisban

A francia választási szakértők szerint sohasem volt még ilyen bizonytalan az elnökválasztások kimenetele, amit az elmúlt hetek eseményei tovább erősítettek. A március végén, illetve április elején tartott televíziós viták után elvégzett, április 10-én közölt közvélemény-kutatási eredmények szerint *Jean-Luc Mélenchon szélsőbaloldali jelölt népszerűsége 6 százalékponttal nőtt* a március 15-i felméréshez képest. A Le Figaro számára készített Kantar Sofres közvélemény-kutató vállalat adatai szerint 12%-ról 18%-ra ugrott a jelölt támogatottsága, aminek köszönhetően megelőzte a jobboldal jelöltjét, *François Fillont, akinek a támogatottsága továbbra is stabilan 17% körül alakul*. Igaz, a Les Echos gazdasági napilap számára készített az Opinionway felmérése szerint viszont az elmúlt hetekben François Fillon is javítani tudott a népszerűségén, s jelenleg 20% körül alakul a támogatottsága, szemben a Kantar Sofres vállalat által mért márciusi 17%-kal. Összességében elmondható, hogy mindkét jelölt jelentős mértékben megközelítette a közvélemény-kutatások két legnépszerűbb jelöltjét, Emmanuel Macront és Marine Le Pent.¹

Eközben *a két favorit, Emmanuel Macron és Marine Le Pen népszerűsége, ha kis mértékben is, de csökkent*, így a Le Figaro által közölt felmérés szerint mindkét jelölt támogatottsága 2 százalékpontot esett márciushoz képest. A konzervatív napilap felmérése szerint mindkét jelölt 24%-on áll, míg a Les Echos Emmanuel Macronnak 23%-ot, Marine Le Pennek 24%-ot ad.²

A szavazatok megoszlása a választások első fordulójában, ha most lennének a választások

Forrás: Le Figaro

¹ <https://www.lesechos.fr/elections/presidentielle-2017/0211739192332-sondage-le-suivi-quotidien-de-la-presidentielle-2062937.php>

² <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/09/35003-20170409ARTFIG00150-sondage-le-premier-tour-de-la-presidentielle-tourne-au-match-a-quatre.php>

A jelenlegi helyzetet tovább árnyalja, hogy *semelyik korábbi köztársaságielnök-választás során nem volt ilyen magas a bizonytalan, illetve a távol maradó választók aránya*. A Le Monde szerint csupán a választók 66%-a állítja biztosra, hogy elmegy szavazni 2017. április 23-án, s közülük mindösszesen 64% biztos abban, hogy ki mellé teszi le voksát. A megkérdezettek egyharmada tehát nem biztos, hogy részt fog venni a választáson, amelynek tényleges megvalósulása a legalacsonyabb részvételi arányhoz vezetne a francia köztársaságielnök-választások történetében. Mindez jól mutatja, hogy nagyon magas a választói bizonytalanság a jelenlegi elnökválasztás során, mely jelentős mértékben módosíthatja a választások kimenetelét.

Jelöltekre lebontva jól látható, hogy *főként a baloldali elnökaspiránsok támogatottságát illetően magas a bizonytalanság*. Míg Emmanuel Macron támogatóinak mindössze a 61%-a, Jean-Luc Mélenchon esetében a 60%-a és Benoît Hamon esetében pedig az 52%-a biztos a választásában, addig ez az arány François Fillonnál 75%, Marine Le Pennél pedig 82%, ami egy sokkal biztosabb választói támogatottságot jelent a két jobboldali jelölt számára egy alacsony választási részvétel esetén.³

III. Kétesélyesből négyesélyessé vált a francia elnökválasztás

---

Nem véletlen, hogy több elemző szerint is vannak még esélyei a jobboldal jelöltjének, François Fillonnak, aki a februári és márciusi hónapokat követően újra a programjára tudta helyezni a hangsúlyt. Emellett defenzív stratégia helyett offenzívabb kampánystratégiára váltott, amellyel főként Emmanuel Macront, illetve a jelenlegi köztársasági elnököt, François Hollande-ot vette célba. François Fillon kampánystratégiája az, hogy a bizonytalan, illetve az Emmanuel Macron oldalára átálló *jobbközép szavazók* körében elhiteltelentse, és François Hollande örökösévé állítsa be az *En Marche!* balközép párt jelöltjét. François Fillont nagyban segíti az is, hogy több jelenlegi miniszter, - úgymint például a jelenlegi köztársasági elnök egyik legrégebbi politikus társa, Jean-Yves Le Drian hadügyminiszter, - illetve az elnökhöz közel álló több tanácsadó is Emmanuel Macronhoz és stábjához csatlakozott, és támogatásáról biztosította Manuel Valls, egykori szocialista miniszterelnök is.^{4,5}

François Fillon nemcsak Emmanuel Macront támadja, hanem magát a köztársasági elnököt is. Hollande-ot azzal vádolta meg, hogy árnyék kabinetet tart fenn, amely titkosszolgálati eszközökkel hallgatja le az egyes jelöltek telefonbeszélgetéseit és ellenőrzi azok levelezéseit, amit később továbbít a sajtónak, hogy lejárassa a baloldal számára veszélyes ellenfeleket. François Fillon véleménye szerint a köztársasági elnök ezzel a módszerrel támogatja Emmanuel Macron kampányát, aki régóta François Hollande legbelsőbb köreihez tartozik. Az egykori miniszterelnök mindezt a Le Canard Enchainé satirikus hetilap által közölt könyvre hivatkozva jelentette ki.

François Fillon esélyeit az is nagyban javította és tovább erősítheti az egykori miniszterelnök tábort, hogy április folyamán mind Alain Juppé, mind Nicolas Sarkozy kiállt a konzervatív jelölt mellett. A Le Point elemzése szerint az egykori miniszterelnöknek ugyanis főként azokat kell

---

³ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/04/presidentielle-des-electeurs-interesses-par-la-campagne-mais-toujours-indecis_5105345_4854003.html

⁴ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/04/presidentielle-des-electeurs-interesses-par-la-campagne-mais-toujours-indecis_5105345_4854003.html

⁵ <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/03/31/35003-20170331ARTFIG00061-la-grande-manoeuvre-comment-hollande-pousse-secretement-macron.php>

megnyernie, akik 2012-ben Nicolas Sarkozyt támogatták, és aki számára ez a szavazatok 30%-át jelentette a választások első fordulójában. Azonban közülük jelenleg csupán 55% hajlandó François Fillonra voksolni, míg 12%-uk Marine Le Pen és 22%-uk Emmanuel Macron támogatja. Így nem véletlen, hogy François Fillon főként Emmanuel Macron támogatja. Igaz, az egyelőre kérdéses, hogy mindezzel vajon tényleg össze tud-e gyűjteni annyi szavazatot, hogy azzal a második fordulóra kerüljön.⁶

A Republikánusok jelöltjének nemcsak a szélsőjobboldali és a balközép jelölttől kell tartania a jobbközép választók elvesztése szempontjából; igaz, hogy jóval kisebb arányban, de több fiatal, konzervatív szavazó állt Jean-Luc Mélenchon mögé, derül ki a Le Nouvelle Observateur hetilapból. A riport szerint ugyanis ezen fiatal választók a szélsőbaloldali jelöltben látták meg az igazi változásokat hozó elnökaspiránst, aki nemcsak Franciaország szuverenitásáért áll ki, hanem olyan ökológiai vagy növekedés ellenes elméleteket is felvállal, amit több fiatal konzervatív mozgalom és értelmiségi is a zászlajára tűzött.⁷

Természetesen Jean-Luc Mélenchon alapvető választói bázisa főképpen a Szocialista Pártban csaldott, illetve a szélsőbaloldali eszmék mellett kiálló választókat jelenti. Mindezt jól mutatja, hogy míg Jean-Luc Mélenchon népszerűsége majd 6 százalékponttal nőtt április első két hetében, addig Benoît Hamon népszerűsége ez idő alatt 13%-ról egészen 9%-ra esett. A szélsőbaloldali jelölt nemcsak programjával, - melyben olyan elemeket találunk, mint az euroövezetből, az Európai Unióból vagy a NATO-ból való kilépés, vagy az egyes bankok államosítása - szerzett szavazókat, hanem stílusával és innovatív kampányával is. Így többek között három órán keresztül fejtegette élő adásban a közösségi média csatornáin a mozgalom közgazdászaival közösen a gazdaságpolitikai programját, illetve hologram képében Párizsban is bejelentkezett a lyoni nagygyűlése során.

Mélenchonnak radikális programjával és kampány megoldásaival főleg a fiatalabb választókat sikerült megszólítania. Mindezt jól mutatja, hogy az Elabe Intézet által készített felmérés szerint a fiatalok (18 - 24 éves korosztály) 28%-a fejezte ki támogatását Jean-Luc Mélenchon irányába, amely 1 százalékponttal marad csak el Emmanuel Macrontól, illetve nagyságrendileg 2%-kal Marine Le Pen-től, akinek igen magas a fiatalok körében a népszerűsége, az IFOP intézet szerint hozzávetőlegesen 27% és 30% körül alakul a fiatalok általi támogatottsága.⁸

A fiatalok által leginkább támogatott jelöltek jól mutatják, hogy ezen korosztály nagy része nem támogatja a jelenlegi politikai berendezkedést, amit Gérard Mauger a CNRS (a Francia Tudományos Akadémia) emeritus kutatója is kihangsúlyoz. Véleménye szerint azonban a Nemzeti Front fiatalok körében tapasztalható népszerűsége inkább egy rendszer- és elitellenességre vezethető vissza, semmint ideológiai (konzervatív) pálfordulásra. A fiatalok nagy része ugyanis teljesen elutasító a jelenlegi politikai rendszerrel és szereplőkkel szemben, állítja a kutató.

A Le Monde cikke azonban megjegyzi, hogy Jean-Luc Mélenchon dinamikája véges, ugyanis az általa vallott gazdasági elképzelések a szocialista táborban, illetve a balközép választók körében már kevésbé népszerűek.

---

⁶ http://www.lepoint.fr/presidentielle/fillon-part-a-la-poursuite-des-electeurs-perdus-06-04-2017-2117566_3121.php

⁷ <http://tempsreel.nouvelobs.com/presidentielle-2017/20170406.OBS7654/pourquoi-pas-melenchon-des-jeunes-de-droite-s-interrogent.html>

⁸ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/13/jean-luc-melenchon-riposte-aux-attaques-tous-azimuts_5110516_4854003.html

IV. Alternatív mérési technikák és a közvélemény-kutatók álláspontja

---

Egyes előrejelzők nem feltétlenül a közvélemény-kutatók megoldásait használják az elnökválasztások eredményének megbecsülésére, hanem a kérdőíves adatok helyett már a modern, big-data megoldásokra helyezik a hangsúlyt. A kanadai Filteris vállalat az egyes jelöltek közösségi média oldalainak látogatottságát és azok idézettségét méri, majd ezek alapján elemzi a lehetséges győztest. Stratégiájuk Donald Trump győzelmére épül, mely során a republikánus elnökjelölt a negatív kommentek 79%-át kapta, végül mégis megválasztották elnöknek. Jérôme Coutard, a vállalat alapítója szerint a negatív kommentek épp ellenkező hatást váltottak ki a választók körében. Így azt gondolja, hogy a negatív véleményekre alapozva François Fillon „nagy eséllyel” indul, ugyanis a vele szembeni negatív kommentek, megnyilvánulások január vége óta rendkívül erőteljesek, de mindez épp egy ellenhatást vált ki és több választóban még nagyobb lesz a jelölt iránti elköteleződés. A vállalat által közölt adatok alapján a legnagyobb digitális jelenléttel Marine Le Pen rendelkezik, 23,51%-kal, őt követi François Fillon 22,83%-kal, Emmanuel Macron 20,54%-kal és Jean-Luc Mélenchon 19,32%-kal.⁹

A klasszikus közvélemény-kutatók megjegyzik, hogy nehezen tudják elképzelni, hogy a felméréseik jelentősen eltérnének a végeredménytől, szemben a Brexit szavazással vagy az amerikai választásokkal. Brice Teinturier politológus-statisztikus szerint a mintáik és az elemzők által használt metodológiák már bizonyítottak, hiszen mind François Fillon, mind Benoît Hamon előválasztási győzelmét pontosan előre jelezték. Ennek ellenére a kutatók hozzátesszik, hogy a választások első fordulójának két győztesét lehetetlen megnevezni, ugyanis olyan kicsi a különbség az első négy jelölt között, hogy az már a statisztikai hibahatáron belül esik. Sőt a következő napokban további jelentős változásokat is tapasztalhatunk a jelöltek népszerűségét illetően.

Végső soron az egyik legfőbb kérdés az, hogy meddig tart Jean-Luc Mélenchon lendülete, illetve az, hogy a közvélemény-kutatások két legesélyesebb jelöltje vajon képes-e tartani jelenlegi választói támogatottságát.^{10,11}

---

⁹ <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/14/35003-20170414ARTFIG00057-ces-algorithmes-qui-rassurent-les-fillonistes.php>

¹⁰ <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/11/35003-20170411ARTFIG00258-presidentielle-les-lignes-du-paysage-politique-profondement-remaniees.php>

¹¹ <https://www.franceculture.fr/emissions/linvite-des-matins/presidentielle-les-sondages-vont-ils-faire-lelection>